

БРАТИ МИРОН І РОМАН ТРУШІ – ВИДАТНІ ПРЕДСТАВНИКИ ЛЬВІВСЬКОГО ХОКЕЮ 30-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

Яремко Іван

Відділення НОК України у Львівській області

Анотація. У статті представлено життєвий та спортивний шлях талановитих представників львівського спорту 30-х років ХХ століття – синів відомого українського художника Івана Труша – Мирона та Романа Трушів. Проаналізовано спеціалізовану літературу; енциклопедичні видання; приватні збереження документів, львівські україномовні та польськомовні періодичні видання 20-30-х років ХХ століття, спогади лідерів та учасників спортивного руху цього періоду, матеріали авторського інтерв'ювання. Вивчення спортивного та тренерського шляху братів Трушів є важливою складовою популяризації занять спортом серед дітей та молоді й активним середником для укладання історії спортивного руху Львова.

Ключові слова: хокей, команда, історія, львівський спорт,

Аннотация. Яремко Иван. Братья Мирон и Роман Труш - выдающиеся представители львовского хоккея 30-х годов XX столетия. В статье представлен жизненный и спортивный путь талантливых представителей львовского спорта 30-х годов XX столетия – сыновей известного украинского художника Ивана Труша – Мирона и Романа. Проанализировано специализированную литературу, энциклопедические издания, частные коллекции, львовские периодические издания 20-30-х годов XX столетия, воспоминания лидеров и участников спортивного движения этого периода, авторские интервью. Изучение спортивного и тренерского опыта братьев Трушей можно использовать для популяризации занятий спортом среди детей и молодежи, а также для подготовки истории спортивного движения во Львове.

Ключевые слова: хоккей, команда, история, львовский спорт,

Annotation. Yaremko Ivan. Brothers Miron and Roman Trush - given away representatives of the Lvov hockey of 30th years of XX century. In the article the zoetic and sports route of talented Lvov representatives presented to sports of 30th years of XX century - sons of known Ukrainian artist Ivan Trush - Miron and Roman Trush. It is analysed the specialized literature, encyclopaedic issuings, private collections, the Lvov periodicals 20-30th years of XX century, memory of leaders and participants of sports locomotion of this term, author's interviews. The study of sports and trainer's experience of brothers Trush can be used for popularization of occupations by sports among children and youth, and also for preparation of a history of sports locomotion in Lvov.

Keywords: hockey, team, history, Lvov sports.

Вступ.

У львівському спорті 20-30-х років ХХ століття було чимало братів, які разом виступали на футбольному полі, хокейному майданчику чи тенісному корті. Неабияким явищем були брати Кухарі – аж шестеро увійшли до історії львівської футбольної команди «Погонь», а найзнаменитіший з них – Вацлав став окрасою усього польського спорту. Він був універсальним спортсменом, пробував сил у різних видах спорту і усюди досягав успіхів. Поїхав на Олімпійські ігри 1924 року у складі футбольної збірної Польщі, виступав на чемпіонаті світу з хокею, бігав на ковзанах на чемпіонаті Європи, встановлював національні рекорди у легкій атлетиці, грав у теніс і стріляв з луку. Українська громада Львова також могла похвалитися спортивними родинами: найбільш знаними серед них були брати Іван та Карло Мікльоші, Осип та Олександр Скоцені, Степан і Володимир Магоцькі, Юрій та Роман Дицьо. Та, мабуть, найширший резонанс отримали Мирон та Роман Труші – сини відомого українського художника Івана Труша.

Дослідження виконана у відповідності до практичних завдань роботи Відділення НОК України у Львівській області

Формулювання цілей роботи.

Метою нашого дослідження є вивчення життєвого і спортивного шляху братів Мирона та Романа Трушів.

Методи дослідження.

Нами проаналізовано спеціалізовану літературу; енциклопедичні видання; приватні збереження документів, львівські україномовні та польськомовні періодичні видання 20-30-х років ХХ століття, спогади лідерів та учасників спортивного руху цього періоду, матеріали авторського інтерв'ювання.

Результати дослідження.

Брати Мирон та Роман Труші росли високими, статними хлопцями, зі шкільних літ захоплювалися спортом. Мирон (1908-1976) та Роман (1914-1998) влітку залюбки ганяли футбольний м'яч (причому, Мирон стояв у воротах, а Роман – любив забивати голи), взимку – захоплювалися хокеєм. Обидва непогано володіли тенісною ракеткою, а у 30-ті роки серйозно захопилися стрільбою з лука. У вересні 1931 року саме у Львові було створено Міжнародну Федерацію стрільби з лука (ФІТА) і на Клепарівській вулиці, де тепер функціонує спорткомплекс СКА, пройшов перший чемпіонат світу з цього виду спорту, тож ним серйозно захопилася місцева молодь – і жінки й чоловіки, з яких виросло чимало майбутніх чемпіонів не тільки країни, але й світу. Новий романтичний вид спорту, що повертав у старі часи, коли лук був головною зброєю людей, захопив братів Трушів настільки, що невдовзі вони стали одними з кращих у місті, а у жовтні 1937 року разом з Казимиром Філіпом утрюх перемогли командою Львова й на чемпіонаті Польщі. Цей успіх дозволив їм отримати право захищати честь країни на чемпіонаті світу, що відбувався того ж року у Парижі. На жаль, Роман не отримав звільнення з роботи, тому Мирон з Казимиром отримали за партнерів Фелікса Маєвського (м. Бидгощ) та Леона Шимуса (м. Краків). Командна сума складалася з результатів трюх кращих в особистих змаганнях, де чемпіоном став бельгієць Де Ронс, а четвірка представників тогочасної Польщі увійшла до першої десятки (Маєвський був другим, Шимусь – 5-м, Труш – 7-м, Філіп – 10-м). Маєвський, Шимусь і Труш були оголошені чемпіонами світу і привезли додому золоті медалі. Ще один львів'янин Бруно Пругар став тоді ж переможцем у стрільбі до рухомої мішені. Наступного року, на чемпіонаті світу у Лондоні вже у складі жіночої команди золоті медалі здобули львів'янки Людмила Дубай та Казимира Свистельницька. Як бачимо, сьогоднішні міжнародні успіхи львівських стрільків мають своїх знаменитих попередників.

Водночас не тільки у стрільбі з лука відзначилися брати Труші. Саме вони стояли біля витоків хокейної секції СТ «Україна» (Львів), що у тридцять роки була однією з кращих у Львові. А Мирон Труш демонстрував настільки високий клас володіння ключкою, постійно забивав левову частку усіх шайб, що мав численні запрошення до найсильніших тогочасних польських клубів.

Варто зазначити, що початок української гаківки (так тоді називали хокей) припадає на зиму 1930 року, коли члени провуду СТ «Україна» директор О. Радловський та С. Конашевич створили нову секцію і знайшли можливість придбати досить коштовне приладдя та форму. На їх заклик численні українські установи та поодинокі добродії поспішили з грошовою допомогою і допомогли із створенням хокейної команди. Вже перша зустріч із старожилом хокейного Львова – командою «Гасмонья», що закінчилася перемогою українців – 2:0, показала потенціал нової команди. Свою кар'єру хокейна команда «Україна» мусила розпочати з найнижчого класу львівської округи – класу «Б», де виступало шість команд. Українці мали наймолодшу команду: воротар – Скрипій, оборона – Ліщинський, Грешук, напад – Труш (Мирон), Дицьо, Петрів, запасні гравці – Кобзар, Дмитерко, Мороз. У такому складі команда зіграла 8 матчів (4 перемоги, 1 нічия, 3 поразки), різниця забитих і пропущених шайб – 10:10. Бомбардири: Труш – 5, Дицьо – 3, Петрів – 2. А наступного сезону «Україна» здобула перемогу у турнірі класу «Б» і вийшла до найвищого класу львівської округи, де суперничала з такими львівськими командами: «Погонь», «Чарні», «Лехія», «Гасмонья» і «Львів'янка». До команди долучилися нові гравці – молодші Труш та Ліщинський, Гофрик і Лисик. Зимовий сезон 1931/1932 років – це «золоті» часи гаківкової секції СТ «Україна», коли вже у стартовому матчі округної першості українці перемагають з рахунком 2:1 чемпіона Польщі команду «Погонь», в складі якої виступали члени національної збірної, що наступної зими поїдуть на Олімпійські ігри 1932 року до Лейк-Плєсиду. Своєю грою, спортивною поведінкою, амбіційністю українці здобули симпатії не тільки серед своїх, але в неменшій мірі й серед чужих. Того року вперше в історії галицького спорту хокейна команда виїхала на три товариські матчі на Буковину, де перемогла команди «Довбуш» – 7:0, «Маккабі» – 2:0 та поступилася чемпіону буковинської округи «Драгош Вода» – 0:1 (єдиний гол гостям закинув гравець збірної Румунії Айзенвайзель).

У наступні сезони хокейна команда «Україна» виступає у окружній лізі з перемінним успіхом, але завжди посідає місце в середині турнірної таблиці. Та на початку 1934 року з команди декілька гравців пішли до сильніших польських клубів, зокрема, брати Мирон та Роман Труші, що були головною атакуючою силою. Брати Труші подалися до Закопаного, де почали захищати кольори місцевого хокейного клубу.

З перебуванням у Закопаному залишилася одна цікава пригода, яку авторові цієї статті колись з властивою родовитому львів'янину дотепністю розповідав пан Роман: «Це було взимку 1934 року у Крилиці, де проходив фінальний турнір першості Польщі. Після матчів ми з колегами звичайно ходили вечорами до ресторану повечеряти, послухати музику. Крилиця мала славу європейського курорту, і сюди приїжджали різні знаменитості. Одного разу зауважив симпатичну молоду блондинку, яка сиділа за столом зі старшим паном, у котрому можна було впізнати «тайняка». Питаю у хлопців, що за одна, і чую у відповідь: «То - датська принцеса». Кажу приятелям, що зараз запрошу її до танцю. Вони тільки посміялися, мовляв, де тобі. А мені було двадцять років, знав, що подобаюся дівчатам, і кажу їм: – Якщо відмовить, поставлю всім пиво. Щойно музика заграла якогось шлягера, йду запрошувати, представляюся, що хокеїст, і подаю панянці руку. «Тайняк» навіть не встиг щось сказати, як вона пішла зі мною до танцю. Стільки років минуло, а дотик руки королівської крові дотепер відчуваю на своєму плечі».

Зауважимо, що Роман Іванович Труш після війни став одним з перших львівських тренерів з хокею.

Відтак найбільших успіхів досягнув у роботі з лучниками. На початку шістдесятих саме його учні Юрій Тимергазін, Вадим Ломов, Людмила Снісаренко, Тетяна Образцова ставали чемпіонами та рекордсменами СРСР, а 1969 року Таня Образцова стала в команді з іншою львів'янкою Ноною Козіною чемпіонкою світу.

При цьому варто зазначити, що для Романа Труша основним місцем праці була посада бухгалтера у Львівській обласній раді профспілок. Його тренерські настанови завжди були вдалимими і влучними й швидше сприймалися його учнями, бо трималися на цікавих образах. Наприклад, він так пояснював, коли треба

відпустити тятину й пустити стрілу у політ: «Бачиш, як падає крапля води: вона поступово зростає і, коли досягає критичної ваги, відривається. Подібно ж, натягуй тятину і відпускаяй тоді, коли відчуєш, що рука і стріла злилися в одну лінію – тепер стріла полетить точно у центр мішені».

Зазначимо, що на жаль, старший брат потрапив під прес більшовицького терору і провів майже десять років у Сибіру, а після повернення додому незабаром виїхав до Польщі, де прожив свої останні роки. Молодший брат розповідав чимало цікавинок з їхнього молодого спортивного життя. Зокрема, він, почувши телевізійний коментар про те, що хтось із хокеїстів закинув шайбу по-бобровськи (коли гравець на швидкості об'їжджав ворота і закидав кружок (шайбу) у ближній кут), завжди реагував реплікою: «Це ж прийом брата. Після війни у Москві захотіли познайомитися з канадським хокеєм, як тоді називали хокей з шайбою, і запросили передвоєнних майстрів із Західної України, Закарпаття, Прибалтики, де у цю гру вже давно грали. Там Мирон показував усякі хокейні хитрощі, і, зокрема, саме отой прийом, який приносив йому чимало забитих шайб. Його найкраще освоїв Всеволод Бобров, який згодом став кращим радянським хокеїстом і чемпіоном світу, а брат, перебуваючи у Сибіру, міг, мабуть, тільки порадіти, що його наука таки комусь придалася. Бо хто би хотів згадати справжнього автора прийому?!».

Висновки.

В історії львівського спорту брати Мирон і Роман Труші залишили помітний слід, особливо відзначившись у хокеї та стрільбі з лука. Вважаємо, що вивчення спортивного та тренерського шляху братів Трушів є важливою складовою популяризації занять спортом серед дітей та молоді й активним середником для укладання історії спортивного руху Львова.

Подальші дослідження передбачається провести в напрямку вивчення спортивного життя інших хокеїстів.

Література.

1. Вацеба О. Нариси з історії спортивного руху в Західній Україні. – Івано-Франківськ: Лілея–Н.В., 1997. – 232 с.
2. Нога О. П. Світ львівського спорту 1900–1939 рр. Спортдосягнення, товариства, архітектура, вбрання, мистецтво. – Львів: Українські технології, 2004. – 784 с.
3. Садовник О. Усі шляхи ведуть до Львова // Спортивна газета. – 2008. – № 45. – 6-9 червня. – С. 5.
4. Вацеба О.М. Український спорт: бібліографічний покажчик книжкових видань з фізичного виховання та спорту в Україні (1922-1941) / Уклад. та автор передмови О. Вацеба; Ред. кол.: Б. Якимович, О. Вацеба, М. Герцик та ін. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 128 с.: іл. – (українська біобібліографія. Нова серія; Ч. 6).
5. Трофим'як Б.Є. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-х років XIX ст. до 1939 р.): Навч. посібник. – К.: ІЗМН, 1997. – 424 с.

Надійшла до редакції 01.12.2008р.